

บทที่ 2

ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สนามบิน

ปัจจุบันการเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สนามบินจากผู้โดยสารที่เดินทางภายในประเทศ และต่างประเทศ สายการบินหรือตัวแทนเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บจากผู้โดยสาร และนำส่งการทำอากาศยานแห่งประเทศไทยภายใน 7 วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้โดยสารเดินทางออกจากสนามบิน หากไม่ปฏิบัติตามกำหนดดังกล่าว สายการบินหรือตัวแทนต้องรับผิดชอบชดใช้เงินจำนวน 3 เท่าของค่าธรรมเนียมที่เก็บ ทั้งนี้ตามนัยมาตรา 60 ตรี แห่ง พ.ร.บ.เดินอากาศ พ.ศ.2497

คณะอนุกรรมการอำนวยความสะดวกในการขนส่งทางอากาศได้มีมติในคราวประชุม ครั้งที่ 3/2537 เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2537 และครั้งที่ 1/2538 เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 ซึ่งสรุปว่า ถึงเวลาอันสมควรแล้วที่ทำอากาศยานแห่งประเทศไทย จะต้องรับผิดชอบเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สนามบินที่อยู่ในความรับผิดชอบทั้งหมด (ทำอากาศยานกรุงเทพ เชียงใหม่ หาดใหญ่ และภูเก็ต) จึงมอบหมายให้ทำอากาศยานแห่งประเทศไทยเร่งทำการศึกษาและกำหนดวิธีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สนามบินที่จะไม่ก่อให้เกิดความไม่สะดวกแก่ผู้โดยสาร

คณะอนุกรรมการอำนวยความสะดวกในการขนส่งทางอากาศ ได้นำมติที่ประชุมเสนอ คณะกรรมการการบินพลเรือน เพื่อทราบและพิจารณาให้การทำอากาศยานแห่งประเทศไทยดำเนินการในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สนามบิน

มติที่ประชุม “ให้การทำอากาศยานแห่งประเทศไทยดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สนามบิน ที่อยู่ในความรับผิดชอบของทำอากาศยานแห่งประเทศไทย” และการทำอากาศยานแห่งประเทศไทยได้ใช้วิธีว่าจ้างให้บริษัทเอกชนลงทุนดำเนินการ ดังนี้

- จำหน่ายบัตรด้วยเครื่องจำหน่ายบัตรค่าธรรมเนียมการใช้สนามบินอัตโนมัติ
- จำหน่ายบัตรค่าธรรมเนียมการใช้สนามบินด้วยการตั้งเคาน์เตอร์จำหน่ายบัตร

โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่

- 1) เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ผู้โดยสาร
- 2) เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการปรับตัวของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจใหม่ๆ

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและใช้ในการศึกษา

2.2.1 การวิเคราะห์ผลตอบแทนและค่าใช้จ่ายของโครงการ

ผลตอบแทนของโครงการ คือ ประโยชน์ที่ได้รับเป็นตัวเงินจากโครงการส่วนค่าใช้จ่ายเป็นมูลค่าของสินค้าและบริการที่นำมาใช้ในโครงการ ทั้งค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินกับต้นทุนของโอกาสที่เสียไปในการวิเคราะห์การลงทุนเนื่องจากค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนเกิดขึ้นต่างเวลากันจึงยากที่จะนำมาเปรียบเทียบกันโดยตรงได้ ต้องมีการปรับค่าเวลาของการได้มาซึ่งผลตอบแทนและค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปให้มาอยู่จุดเดียวกันคือจุดศูนย์ ตามทฤษฎีอาจเลือกเวลาหนึ่งเวลาใดเป็นจุดศูนย์ก็ได้แต่เพื่อความสะดวกจึงกำหนดให้วันที่เริ่มดำเนินงานตามโครงการเป็นจุดศูนย์

ในการระบุค่าใช้จ่ายของโครงการอาศัยแนวความคิดทฤษฎีต้นทุนการจัดการ กำหนด ค่าใช้จ่ายของโครงการออกเป็น 2 ส่วน คือ

ก.) ค่าใช้จ่ายในการลงทุน หมายถึง มูลค่าของการใช้สิ่งที่มีอำนาจความสะดวกหรือเป็นฐานของการผลิต ผลผลิตออกมา เช่น ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง เครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์การผลิต เครื่องมือเครื่องใช้สำนักงาน ยานพาหนะ

ข.) ค่าใช้จ่ายทางด้านการดำเนินงานและบำรุงรักษา หมายถึง มูลค่าของการใช้สิ่งที่ไม่เข้าไปเพื่อการดำเนินงานและบำรุงรักษา เช่น ค่าแรงงาน วัสดุคิบ น้ำมันเชื้อเพลิง ไฟฟ้า ประปา ค่าเช่า ค่าประกัน ค่าฝึกอบรม ค่าโทรศัพท์ ค่าเดินทาง ค่าปรึกษา เป็นต้น

2.2.2 การวิเคราะห์การลงทุน

เป็นการวิเคราะห์ที่มุ่งเพื่อหาผลตอบแทนทางการเงิน หรือความสามารถในการทำกำไรของโครงการ รวมถึงตลอดถึงการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมกับการลงทุน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ถ้ามีการดำเนินงานตามโครงการนี้แล้ว จะไม่มีปัญหาทางการเงินใดๆ ในทุกขั้นตอนตลอดชั่วอายุของโครงการ

การวิเคราะห์โครงการประกอบด้วย

1. การคาดคะเนการเงินของโครงการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นพื้นฐานของการวิเคราะห์ ได้แก่

ก.) งบกำไรและขาดทุน เป็นงบที่แสดงให้เห็นว่าในช่วงอายุของโครงการนั้น มีรายได้และค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น และหักกลบลบกันแล้วเป็นกำไรหรือขาดทุนสุทธิเท่าใดรายการสำคัญของงบนี้ได้แก่ รายได้จากการขายและค่าใช้จ่ายต่างๆ ของโครงการ

ข.) งบกระแสเงินสด เป็นงบที่แสดงถึงการเคลื่อนไหวของเงินสดเข้าและออกของโครงการ งบนี้มีความสำคัญมากที่สามารถช่วยให้นักวิเคราะห์ได้ทราบว่า ในการเริ่มดำเนินงานตามโครงการจะต้องการเงินสดมากน้อยเพียงใด เงินสดจะขาดมือช่วงใดและจะต้องการเงินกู้ในเวลาใด

ค.) งบดุล เป็นงบที่แสดงถึงฐานะการเงินของโครงการ ในเวลาที่กำหนด เนื่องจากงบดุลแสดงถึงรายการต่าง ๆ ของทรัพย์สิน หนี้สิน และทุนของกิจการ

2. การวัดผลตอบแทนจากการลงทุน

วิธีการที่ใช้วัดผลตอบแทนจากการลงทุน มีดังนี้

ก.) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value method หรือ NPV)

มูลค่าสุทธิในปัจจุบัน คือ ผลรวมของผลตอบแทนสุทธิที่ได้ปรับค่าของเวลาแล้วของโครงการ อาจเขียนเป็นสูตรการคำนวณได้ดังนี้

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+i)^t} - \sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+i)^t}$$

โดยที่	NPV	=	มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการ
	B _t	=	ผลตอบแทนในปีที่ 1,2,...
	C _t	=	ค่าใช้จ่ายในปีที่ 1,2,...
	i	=	อัตราดอกเบี้ย หรือค่าเสียโอกาสลงทุน
	t	=	ปีของโครงการ คือ ปีที่ 1,2,...
	n	=	อายุของโครงการ

ค่าของ NPV สามารถวัดผลตอบแทนของโครงการได้ กล่าวคือ ถ้าค่าของ NPV มีค่ามากกว่า 0 แสดงว่า การลงทุนนี้คุ้มค่า แต่ถ้า NPV มีค่าต่ำกว่า 0 แสดงว่าการลงทุนนี้ไม่คุ้มค่า

ข.) อัตราผลตอบแทนของโครงการ

(Internal Rate of Return หรือ IRR)

อัตราผลตอบแทนของโครงการหรือ IRR คืออัตราที่จะทำให้ผลตอบแทนและค่าใช้จ่ายที่ได้คิดลดเป็นค่าในปัจจุบันแล้วเท่ากัน

สูตรคือ ค่า r (อัตราส่วนลด) ที่จะทำให้

$$\sum_{t=1}^n \frac{B_t - C_t}{(1+r)^t} = 0$$

ค่า IRR หรือ r ที่สูงกว่าค่าเสียโอกาสของทุนจะเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า แต่ถ้าค่า IRR หรือ r ที่ต่ำกว่าค่าเสียโอกาสของทุน จะเป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า

ค.) อัตราผลตอบแทนต่อค่าใช้จ่าย

(Benefit Cost Ratio หรือ B/C ratio)

อัตราผลตอบแทนต่อค่าใช้จ่าย แสดงถึงอัตราส่วนระหว่างมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนกับมูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่ายตลอดอายุของโครงการ

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$B/C = \frac{\text{Present value of benefit}}{\text{Present value of cost}}$$

$$\sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+i)^t}$$

=

$$\sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+i)^t}$$

- โดยที่
- B_t = ผลตอบแทนในปีที่ t
 - C_t = ค่าใช้จ่ายในปีที่ t
 - t = ปีของโครงการมีค่า 1,2,...,n
 - i = อัตราส่วนลด หรืออัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจก็คือ ค่า B/C เกินกว่า 1 แสดงว่าผลตอบแทนที่ได้จากโครงการมีค่ามากกว่าค่าใช้จ่ายที่เสียไป ดังนั้นจึงควรลงทุน แต่สำหรับค่า B/C ต่ำกว่า 1 นั้น ผลตอบแทนที่ได้จากโครงการมีค่าน้อยกว่าค่าใช้จ่ายจึงไม่น่าลงทุน

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คำริ ลิ้มมหาคุณ(2540) ได้ทำการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของระบบบริการจ่ายเงินผ่านเครื่องอัตโนมัติของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยใช้กรณีศึกษาของธนาคารเอเซียจำกัด(มหาชน) จำนวน 9 สาขา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าทำให้บริการจ่ายเงินผ่านเครื่องอัตโนมัติมีต้นทุนคงที่ 585,626.03 บาทต่อเดือน ในขณะที่มีต้นทุนผันแปรมีค่าเท่ากับ 113,038.20 บาทต่อเดือน หรือคิดเป็นต้นทุนในการจ่ายเงินผ่านเครื่องอัตโนมัติเท่ากับ 7.70 บาทต่อรายการ ในการวิเคราะห์ผลได้พบว่าการนำเงินคงเหลือในบัญชีลูกค้าไปหาผลประโยชน์ซึ่งเป็นวิธีสร้างรายได้ให้กับธนาคารนั้นสร้างผลตอบแทนได้มากกว่ารายได้จากค่าธรรมเนียม โดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 78 ของรายได้รวม นอกจากนี้ยังได้ศึกษาผลได้จากการลงทุนพบว่า มีระยะเวลาคืนทุนภายใน 12 ปี 9 เดือน มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิเป็นบวกเท่ากับ 45.79 ล้านบาท มีอัตราผลตอบแทนของการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 29.72 และมีอัตราส่วนของผลตอบแทนต่อค่าใช้จ่ายเท่ากับ 1.39 ดังนั้นผลการศึกษาสรุปได้ว่าการลงทุนในธุรกิจให้บริการเงินผ่านเครื่องอัตโนมัติของธนาคารเอเซียทั้ง 9 สาขา เป็นธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่ากับการลงทุน

สุโรจน์ นิยมภรณ์(2540) ทำการศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการลงทุนผลิตตู้สาขาโทรศัพท์อัตโนมัติ (PABX) ของโรงงานที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนโดยผลการศึกษาได้แสดงผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุน 2 กรณี คือ

1. กรณีที่โครงการไม่มีการส่งเสริมการลงทุนและภาษีวัตถุดิบไม่เปลี่ยนแปลง (ภาวะภาษีวัตถุดิบ 49.53%) ผลการวิเคราะห์ทางการเงินพบว่า ณ อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) มีค่าเท่ากับ 11.46% โดยมีมูลค่าปัจจุบันของโครงการ (NPV) ณ อัตราคิดลด (Discount Rate) หรือค่าเสียโอกาสของทุน (Opportunity Cost) เมื่อคิดเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากระยะยาวที่ 8% จะมีค่า 10,365,494.20 บาท และอัตราส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C - Ratio) มีค่าเท่ากับ 1.04 และถ้าคิด ณ อัตราคิดลดหรือค่าเสียโอกาสของทุนเมื่อคิดเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากระยะยาวที่ 10% มูลค่าปัจจุบันของโครงการ (NPV) จะมีค่าเท่ากับ 3,996,126.67 บาท และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C-Ratio) มีค่าเท่ากับ 1.02

2. กรณีที่โครงการมีการส่งเสริมการลงทุนและภาวะภาษีวัตถุดิบลดลง (ภาวะภาษีวัตถุดิบ 16.50%) ผลการวิเคราะห์ทางการเงินพบว่าภายใต้เงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลง ณ อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) มีค่า 22.52 นั้น มูลค่าปัจจุบันของโครงการ (NPV) ณ อัตราคิดลด (Discount

Rate) หรือค่าเสียโอกาสของทุน (Opportunity Cost) เมื่อคิดเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากระยะยาวที่ 8% มีค่าเท่ากับ 45,627,068.83 บาท และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C - Ratio) มีค่าเท่ากับ 1.22

ส่วนมูลค่าปัจจุบันของโครงการ (NPV) เมื่อคิด ณ อัตราคิดลดหรือค่าเสียโอกาสของทุนเมื่อคิดเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากระยะยาวที่ 10% มีค่าเท่ากับ 35,592,766.02 บาท และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C - Ratio) มีค่าเท่ากับ 1.19

สรุปได้ว่า ผลตอบแทนจากการลงทุนมีค่ามากกว่าต้นทุน 19-22% ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ในการลงทุนเมื่อผลิตตู้โทรศัพท์สาขาอัตโนมัติ

ปัญญา พิเชียรสุนทร (2540) ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการลงทุนเป็นตัวแทนจำหน่าย รถยนต์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาพบว่ามีความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐศาสตร์และเหมาะสมในการลงทุนเพราะมูลค่าปัจจุบันของผลได้สุทธิของโครงการมากกว่า 0 ในขณะที่อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนนั้นก็มีความมากกว่า 1 และผลตอบแทนภายในโครงการมีค่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุด

ชาติรี เปรมานนท์ (2539) ศึกษาถึงจุดคุ้มทุนห้องพักให้เช่ารายเดือนในเขตเทศบาล นครเชียงใหม่ พบว่าจุดคุ้มทุนเฉลี่ยของห้องพักขนาด 8-25 ห้อง มีปริมาณเฉลี่ย 5,483 ห้องและปีจุดคุ้มทุนเฉลี่ย 14 ปี ห้องพักขนาดมากกว่า 40 ห้องขึ้นไป มีปริมาณจุดคุ้มทุนเฉลี่ย 10,249 ห้องและปีจุดคุ้มทุนเฉลี่ย 15 ปี สรุปว่าจุดคุ้มทุนของกิจการขนาดใหญ่จะมีปริมาณและปีจุดคุ้มทุนมากกว่ากิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก

ทรงสิริ เตะระบุญ (2540) ทำการศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนเฟรนไชส์ร้านคอนวีนีเนียนสโตร์ โดยการคำนวณจากอัตราส่วนผลตอบแทนต่อการลงทุน (B/C Ratio) อัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) ระยะเวลาในการคืนทุน และได้แบ่งเขตพื้นที่ที่เปิดบริการในการศึกษาเป็น 3 เขต คือ

เขตที่ 1 ได้แก่ ตำบลสุเทพ ช้างเผือก ศรีภูมิ พระสิงห์ และป่าตัน

เขตที่ 2 ได้แก่ ตำบลหายยา ช้างคลานและช้างม้อย

เขตที่ 3 ได้แก่ ตำบลวัดเกต หนองป่าครั่ง หนองหอย และอำเภออื่น ๆ นอกเหนือจาก

อำเภอเมือง

ผลการศึกษาพบว่าเขตที่เหมาะสมที่สุดในการลงทุนเฟรนไชส์ร้านเซเว่น-อีเลฟเว่น ได้แก่เขต 1 ซึ่งมีผลตอบแทนต่อการลงทุนเท่ากับ 1.18 อัตราผลตอบแทนภายในเท่ากับร้อยละ 30.28 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ 2,780,000 บาท และระยะเวลาในการคืนทุนเท่ากับ 6 ปี 3 เดือน ส่วนในเขต 2 สามารถลงทุนได้แต่ความเสี่ยงค่อนข้างสูง สำหรับเขต 3 ไม่เหมาะสมต่อการลงทุน